

Уилям Кент Крюгер

ТЕЖЪК ДАР

София, 2017

Преводът е направен по изданието:
William Kent Krueger
Ordinary Grace
Atria Books, 2013

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© 2013 by William Kent Krueger. All rights reserved.

- © Жана Тотева, превод, 2017
- © Фиделия Косева, корица, 2017
- © Издателство „Изток-Запад“, 2017

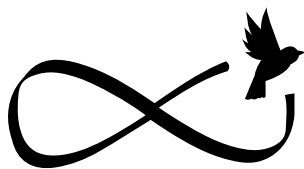
ISBN 978-619-01-0115-4

УИЛЯМ КЕНТ КРЮГЕР

Тежък дар

Превод от английски
Жана Тотева

ЗАГЛАВИЯ ОТ СЕРИЯТА

„Творци на съвпадения“, Йов Блум

„Тежък дар“, Уилям Кент Крюгер

Сърцето има доводи, които разумът не познава.

—— Блез Паскал ——

На Даян, моя необикновен благодатен дар

ПРОЛОГ

Всичко започна със смъртта на едно дете – момче със златиста коса и очила с дебели стъкла – убито на релсите край Ню Бремен в Минесота, насечено на парчета от хиляди тона стомана, устремени през прерията към Южна Дакота. Името му бе Боби Коул. Беше сладко хлапе с малко отнесен, мечтателен поглед и усмивка, готова да изгрее, сякаш тъкмо бе разбрал нещо, което си опитвал да му обясняваш с часове. Би трябвало да го познавам по-добре и да му бъда по-добър приятел. Той живееше недалеч от моята къща и бяхме връстници. Но беше две години след мен в училище и може би щеше да изостане още повече, ако някои учители не проявяваха снизхождение. Беше просто едно малко наивно дете, безпомощно пред дизеловия локомотив на „Юниън Пасифик“.

През онова лято смъртта ни навестяваше често и всеки път в различен облик. Злополука. Самоубийство. Убийство. Естествена смърт. Навярно ще си помислите, че помня това лято като трагично – и ще сте прави, но не съвсем. Баща ми често цитираше древногръцкия драматург Есхил.

*Зевс ни води към добро,
той е дал могъщ закон:
чрез страданието – ум!
И насън
капе връз сърцето страх –
помни то зли дела – тъй човек
неусетно става друг,
мъдър. Божества престолни
пращат този тежък дар.¹*

В крайна сметка може би за това беше лятото. Аз не бях по-голям от Боби и не разбирах тези неща. Четирийсет години минаха оттогава, но аз все още не съм сигурен, че и сега напълно ги разбирам. Все още мисля за събитията от онова лято. За ужасната цена на мъдростта. Тежкият Божи дар.

¹ Есхил. Агамемнон. Прев. Александър Ничев. – В: Трагедии. София : Народна култура, 1982. (Всички бележки под линия, освен изрично отбелязаните, са на преводача.)

Лунната светлина образуваше езерце на пода в стаята ни. Звучите на щурците и другите нощни буболечки изпълваха с живот мрака. Юли още не бе дошъл, а вече беше горещо като в пещ. Вероятно заради това бях буден. През 1961 г. никой освен богатшите в Ню Бремен нямаше климатик. През деня повечето хора се предпазваха от жегата със спускане на завесите, за да не влиза слънцето в стаите, а през нощта включваха вентилатори, с надеждата да поохладят въздуха. В нашата къща имаше само два вентилатора, но никой от тях не беше в стаята, която споделях с брат ми.

Докато си веех с горния край на чаршафа, опитвайки се да намеря облекчение от жегата, телефонът иззвъня. Баща ми често казваше, че от телефонен звън посред нощ нищо добро не може да се очаква. Но винаги вдигаше. Мислех си, че това е просто част от работата му, част от нещата, които вършеше и които майка ми ненавиждаше. Телефонът стоеше на малка масичка във вестибюла до нашата стая. Взирах се в тавана и се вслушах в накъсания звън, докато не светна.

– Да?

В отсрещния край на стаята Джейк се размърда в леглото и чух как рамката изскърца.

Чух татко да казва:

– Някакви щети? – после продължи уморено и любезно: – Ще бъда там до няколко минути. Благодаря ти, Клийв.

Станах от леглото и изтичах във вестибюла, преди да остави слушалката. Косата му беше разрошена от спането, бузите синкави от наболата брада. Очите му бяха уморени и тъжни. Носеше тениска и раирани шорти.

– Върви да спиш, Франк – каза ми той.

– Не мога – отговорих. – Много е горещо, а и вече съм буден. Кой беше?

– Един полицай.

– Пострадал ли е някой?

– Не – той затвори очи и разтри клепачите си с върховете на пръстите. – Става дума за Гъс.

– Пиян ли е?

Кимна и се прозя.

– В ареста ли е?

– Връщай се в леглото, Франк!

– Мога ли да дойда с теб?

– Казах ти да се връщаш в леглото!

– Моля те! Няма да ти се пречкам. Така или иначе не мога да заспя.

– Тихо. Ще събудиш всички.

– Моля те, тате!

Той имаше достатъчно енергия, за да се надигне и да си изпълни дълга, но беше безсилен пред атаката на едно тринайсетгодишно момче, търсецо приключения в задушната лятна нощ.

– Хайде, обличай се.

Джейк седеше на ръба на леглото. Вече си бе сложил шортите и обуваше чорапите.

– Къде си мислиш, че отиваш? – попитах го.

– С теб и татко – той коленичи и заровичка под леглото за гуменките си в тъмното.

– По дяволите!

– Ти каза „по дяволите“ – каза той, все още продължавайки да рови.

– Няма да дойдеш, Хауди Дуди¹.

Той беше две години по-малък от мен и две глави по-нисък. Заради рижата коса, луничките и чудноватите уши, които стърчаха като дръжки на тенджерата, хората в Ню Бремен понякога го наричаха Хауди Дуди. Когато ми писваше от него, и аз го наричах така.

– Ти не можеш да ми з-з-з-заповядваш – каза той.

Джейк почти винаги заекваше пред хора, но при мен го правеше само когато е бесен или обиден.

– Не – отвърнах, – но аз мога да те нат-т-т-тупам, когато си поискам.

Той намери гуменките си и започна да ги обува.

Нощта бе тъмна като в рог и мисълта, че ще изляза в този час, когато останалата част от света спеше мъртвешки сън, будеше в мен греховен трепет. Баща ми често рискуваше със самостоятелни мисии като тази, но никога не ми позволяваше да отида с него. Това беше особена чест и аз не исках да я споделя с Джейк. Но вече бях загубил достатъчно ценно време, затова прекратих спора и започнах да се обличам.

Брат ми чакаше във вестибюла, когато влязох. Смятах да продължа да споря с него, но татко се измъкна от спалнята и затвори вратата зад себе си. Той погледна Джейк, сякаш щеше да каже нещо неприятно, но просто въздъхна и ни даде знак да тръгнем пред него по стълбите.

Отвън шурците свиреха с лудешко опиянение. Светулките висяха в неподвижния черен въздух, просветваха и гаснеха бавно, сякаш премигаха сънени очи. Вървахме към гаража и сенките ни се плъзгаха пред нас като черни лодки в сребърното море от лунна светлина.

– Стрелба – каза Джейк.

– Я стига. Ти дори не трябва да си тук.

– Аз го казах.

Това бе правилото. В Ню Бремен, град със стриктен кадастрален план, населен с немци, правилата трябва да се спазват. Но въпреки това започнах да негодувам, докато баща ми не ме прекъсна.

¹ Популярен герой от американски детски телевизионен сериал, марионетка с гротескно луничаво лице и щръкнали уши.

– Джейк го каза. Край на спора, Франк.

Качихме се в колата, „Пакард Клипър“ от 1955 г., с цвят на консервиран грах, която майка ми наричаше Лизи. Тя кръщаваше всяка кола, която имахме. Студебейкъра нарече Зелда. „Понтиак Стар Чийф“ беше Малката Лулу, на героиня от комикс. Имаше и други, но тя харесваше най-много този пакард, който бе любимец на всички, с изключение на баща ми. Пакардът бе огромен, мощен и елегантен. Подарък от дядо ми и вечен източник на раздори между родителите ми. Макар че никога не го каза открито, убеден съм, че да приеме такъв екстравагантен подарък от мъж, когото никак не харесваше и чиито ценности открито оспорваше, нараняваше гордостта му. Дори и тогава разбирах, че моят дядо смята баща ми за провал – не беше достатъчно добър за майка ми. На вечеря, когато двамата седяха на една и съща маса, обикновено изглеждаше така, сякаш всеки миг ще избухне буря.

Потеглихме през Флетс, низините, както наричавме тази част от Ню Бремен, в която живеехме и ние. Флетс бе разположен покрай река Минесота, под Хайтс – Висините, където живееха заможните семейства. Много от хората, които живееха над нас, не бяха богати, но никой от онези, които разполагаха с пари, не живееше във Флетс. Минахме покрай къщата на Боби Коул. Както всички други, така и тази беше напълно тъмна. Още не можех да приема факта, че смъртта го бе сполетяла предишния ден. Никога не се бе случвало да умре дете, което познавам и това ми се струваше толкова неестествено и зловещо, сякаш Боби Коул беше отвлечен от чудовище.

– Гъс в б-б-беда ли е? – попита Джейк.

– Е, не е сериозно – отвърна баща ми.

– Да не е потрошил нещо?

– Не и този път. Сбил се с един приятел.

– Той често го прави.

– Само когато е пиан – казах аз от задната седалка. Обикновено на баща ми се падаше отговорността да оправдава Гъс, но сега той беше забележително мълчалив.

– Значи е бил доста пиан – каза Джейк.

– Достатъчно! – баща ми вдигна ръка и ние млъкнахме.

Минахме по „Тайлър Стрийт“ и завихме по главната улица. Градът бе тъмен и пълен с възхитителни възможности. Познавах Ню Бремен като собственото си лице, но през нощта нещата бяха различни. Градът имаше друг облик. Полицейският участък се намираше на градския площад. Това бе една от най-старите постройките в Ню Бремен, след Първата евангелска лютеранска църква. И двете бяха построени с еднакъв гранит, от кариерата близо до града. Баща ми паркира диагонално пред сградата.

– Вие двамата стойте тук – каза той.

– Трябва да отида до тоалетната.

Той ми хвърли убийствен поглед.

– Съжалявам. Не мога да стискам.

Предаде се лесно и разбрах, че е смъртно уморен.

– Хайде тогава. И ти също, Джейк.

Никога преди не бях виждал полицейски участък отвътре, но това място винаги бе предизвиквало въображението ми. Това, което открих, беше малка мрачна стаичка, осветена от неонов лампи, не много по-различна от офиса за недвижими имоти на дядо ми. Имаше две бюра, шкаф за папки и дъска за обяви. Но покрай източната стена имаше стая с решетки и килия за затворници.

– Благодаря, че дойдохте, господин Дръм – каза полицаят.

Те си стиснаха ръцете. Татко ни представи. Полицай Клийв Блейк се оказа по-млад от баща ни, носеше очила със златни телени рамки, а зад тях надничаха сини очи, които гледаха с тревожна откровеност. Макар да бе гореща и влажна нощ, той изглеждаше чист и спретнат в униформата си.

– Не е ли малко късно за момчетата да излизат навън?

– Не можем да спим – казах на полицая. – Много е горещо!

Джейк не каза нищо, което бе неговата обичайна стратегия, когато се опасяваше, че ще заеква пред хората.

Познах човека в килията. Морис Ингдал. Кофти тип. Черна зализана нагоре коса в петълов гребен, вманиачен по черни кожени якета. Беше с година по-възрастен от сестра ми, която току-що бе завършила гимназия. Ингдал така и не завърши училище. Чух, че се изходил по голяма нужда в шкафчето на едно момиче, което отказало да излезе на среща с него. Караше най-страхотната кола,

която бях виждал. Черен „Форд Дюс“ купе, 1932 г., с убийствени врати и блестяща хромирана решетка, големи гуми с бял кант и пламъци, нарисувани по страните ѝ, за да пробягва огънят по дължината на автомобила.

– Я, не са ли това Франк пръдълото и Хауди Д-д-д-дуди? – попита той. Окото му бе насинено и когато говореше, думите излизаха неясно през подутата му уста. Той спря погледа си върху Джейк иззад решетките. – Как в-в-в-върви, олигофренче?

Върху Джейк се изливаха всякакви обидни думи заради заекването. Мислех, че се засяга и се ядосва, но обикновено оставаше спокоен и втрещен.

– Джейк не е олигофрен, господин Ингдал – каза тихо баща ми. – Той просто заеква.

Изненадах се, че татко познава Морис Ингдал. Те не се движеха в едни и същи кръгове.

– Без м-м-м майтап? Хайде бе! – каза Ингдал.

– Стига, Морис! – каза полицай Блейк.

Баща ми не обърна никакво внимание на Ингдал и попита полицаия за какво става дума.

Той сви рамене.

– Двама пияни, лоши думи, грозна кавга. Като да хвърлиш клечка кибрит в бензин.

– Не, не, не съм пиян. – Ингдал седеше прегърбен на ръба на дългата метална пейка и се взираше в пода, сякаш обмисляше дали да не повърне тук.

– Не е достатъчно възрастен, за да пие в бара, Клийв – изтъкна баща ми.

– Ще поговоря с хората в „Роузи“ за това – отвърна полицаят.

Зад една врата в дъното, се чу пускането на водата в тоалетната.

– Някакви щети? – попита баща ми.

– Предимно за Морис. Сбили се на паркинга.

Вратата в дъното се отвори и един мъж излезе, вдигайки ципа на панталона си.

– Дойл, тъкмо щях да кажа на тези хора как успя да доведеш Ингдал и Гъс.